

POSTANOWIENIE

Dnia 10 stycznia 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Pietrzykowski (przewodniczący)

SSN Jan Górowski (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Strus

w sprawie z wniosku M. G. i S. G.

przy uczestnictwie J. Ś. i J. W.

o rozgraniczenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 stycznia 2008 r.,

zażalenia uczestniczki postępowania J. Ś.

na postanowienie Sądu Okręgowego w R. z dnia 7 września 2007 r., sygn. akt IV Ca (...),

oddala zażalenie w części dotyczącej odrzucenia wniosku o doręczenie postanowienia z uzasadnieniem i odrzuca je w pozostałym zakresie.

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 7 września 2007 r. Sąd Okręgowy w R. oddalił wniosek uczestniczki J. Ś. o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie jej postanowienia z uzasadnieniem z dnia 25 czerwca 2007 r., oddalającego jej apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w K. z dnia 18 grudnia 2006 r. o rozgraniczeniu nieruchomości, oraz odrzucił wniosek o doręczenie jej tego orzeczenia z uzasadnieniem.

Ustalił, że uczestniczka ta w dniu 27 czerwca 2007 r. złożyła wniosek o doręczenie jej odpisu wskazanego orzeczenia z dnia 25 czerwca 2007 r. nie zawierający żądania uzasadnienia oraz o przesłanie jej także odpisu postanowienia także z 25 czerwca 2007 r. w przedmiocie kosztów sądowych zapadłego w wyniku zażalenia wnioskodawców M. G. i S. G.

J. Ś. nie była obecna przy ogłoszeniu postanowień w dniu 25 czerwca 2007 r. Zatelefonowała jednak w tym dniu do Sekretariatu Sądu i została wtedy poinformowana przez kierownika zarówno o treści orzeczenia tj. o oddaleniu jej apelacji, jak również o możliwości złożenia skargi kasacyjnej. Pracownik ten pouczył skarżącą o tym, że w terminie 7 dni może złożyć wniosek o sporządzenie uzasadnienia.

W dniu 20 lipca 2007 r. J. Ś. wniosła wniosek o przywrócenie jej terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia postanowienia z dnia 25 czerwca 2007 r., podnosząc, że uchybienie terminu nastąpiło bez jej winy i dołączyła do niego wniosek o doręczenie jej postanowienia z uzasadnieniem celem wniesienia skargi kasacyjnej.

W zażaleniu pełnomocnik powódki zarzucając sprzeczność dokonanych ustaleń Sądu podniósł, że uchybienie terminu nastąpiło bez jej winy i wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia o odrzuceniu wniosku (pkt 2) oraz jego zmianę w dalszej części przez przywrócenie uchybionego terminu (pkt 1).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wprawdzie w dniu 27 czerwca 2007 r. J. Ś. wniosła wniosek o doręczenie jej przedmiotowego postanowienia, ale skoro nie zawierał on żądania doręczenia jej uzasadnienia, to nie był złożony w trybie określonym w art. 387 § 3 k.p.c. Wniosek taki pozostaje bez wpływu na bieg terminu do wniesienia skargi kasacyjnej (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 1998 r., III CZ 149/98, nie publ.).

Ponieważ uczestniczka wystąpiła z wnioskiem na podstawie art. 387 § 3 k.p.c. dopiero w dniu 20 lipca 2007 r. to nastąpiło to po terminie wymienionym w tym przepisie i z tego względu podlegał odrzuceniu (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2000 r., IV CZ 18/00, OSNC 2000, nr 10, poz. 181). Wniosek spóźniony jest bezskuteczny w tym sensie, że nie otwiera drogi do wniesienia skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2001 r., III CZ 86/01, nie publ.).

Strona, która zaniechała wystąpienia przed upływem tygodnia od ogłoszenia orzeczenia z wnioskiem o jego doręczenie z uzasadnieniem nie jest uprawniona do wniesienia skargi kasacyjnej. Może ona jednak na ogólnych zasadach, żądać przywrócenia terminu do złożenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem celem wniesienia skargi kasacyjnej, co skarżąca uczyniła w piśmie z dnia 20 lipca 2007 r. Ponieważ został on zaskarżonym postanowieniem oddalony, dopuszczalność zażalenia w tej części zależała od odpowiedzi na pytanie, czy jest to orzeczenie kończące postępowanie w sprawie.

Uwzględniając dorobek judykatury i literatury można przyjąć, że do tej kategorii należą postanowienia, których uprawomocnienie się zamyka drogę do rozstrzygnięcia sprawy co do istoty przez sąd danej instancji, jeżeli w chwili ich wydania sąd jest zwolniony z obowiązku dalszego rozpoznawania sprawy (por. np. uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego: z dnia 24 listopada 1998 r., III CZP 44/98, OSNC 1999, nr 5, poz. 87, z dnia 31 maja 2000 r., III CZP 1/00, OSNC 2001, nr 1, poz. 1 i z dnia 6 października 2000 r., III CZP 31/00, ONSC 2001, nr 2, poz. 22 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, Biul. S.N. 2005, nr 10, s. 14). Tymczasem niewątpliwie postępowanie o przywrócenie stronie terminu do dokonania czynności procesowej jest postępowaniem wypadkowym względem głównego nurtu postępowania. Celem tego postępowania nie jest, ani rozstrzygnięcie o zasadności roszczeń dochodzonych przez strony, ani też o dopuszczalności wyrokowania w sprawie. Zadanie sądu rozpoznającego wniosek strony o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej sprowadza się do oceny jego dopuszczalności i zasadności. W postępowaniu tym sąd ustala, czy zgłaszając wniosek strona zachowała wymagania formalne, oraz czy nie dokonanie czynności w przepisany terminie nie było spowodowane przez okoliczności wywołane przez stronę. Nie są to jednak nigdy okoliczności składające się na podstawę faktyczną powództwa ani też okoliczności decydujące o dopuszczalności rozpoznawania sprawy.

Postanowienie oddalające wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem nie jest postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie, gdyż dopiero po jego rozpoznaniu zachodzi konieczność rozstrzygnięcia samego wniosku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2001 r., III CZ 138/00 nie publ.).

Z tego względu zażalenie o ile dotyczyło wniosku o przywrócenie terminu było niedopuszczalne, i w związku z tym podlegało odrzuceniu (art. 373 k.p.c. w zw. z art. 393¹⁸ § 3 k.p.c.).

Wprawdzie postanowienie o odrzuceniu wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem sądu apelacyjnego jest postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie i jako takie podlega zaskarżeniu do Sądu Najwyższego, niemniej w tej części zażalenie okazało się nieuzasadnione, skoro, jak to już zasygnalizowano, wniosek uczestniczki o doręczenie orzeczenia sądu drugiej instancji z uzasadnieniem na podstawie art. 387 § 3 k.p.c. został złożony po upływie terminu przewidzianego w tym przepisie.

Niezaskarżalne, gdyż niekończące postępowania w sprawie postanowienie o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu wywarło wpływ na wynik sprawy, ponieważ doprowadziło do odrzucenia wniosku o doręczenie postanowienia z uzasadnieniem. Badanie na podstawie art. 380 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 394¹ § 3 k.p.c. w wyniku tzw. uprzedniej kontroli prawidłowości tego orzeczenia przy rozpoznawaniu zażalenia na odrzucenie wniosku jest dopuszczalne (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 marca 2000 r., I CZ 259/99, z dnia 15 stycznia 2001, II CZ 197/04, z dnia 23 września 2004 r., III CZ 71/04 niepublikowane i z dnia 21 listopada 2001, I CZ 165/01, OSNC 2002, nr 7-8, poz. 102). Warunkiem jednak takiej kontroli niezaskarżalnego postanowienia, które miało wpływ na wynik sprawy, jest zamieszczenie w środku odwoławczym stosownego wniosku (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 września 2004 r., III CZ 71/04 niepublikowane i z dnia 15 stycznia 2001 r., I PZ 85/00, OSNP 2002 nr 19, poz. 464). Gdy w sprawie występuje profesjonalny pełnomocnik wniosek powinien być jednoznacznie sformułowany, gdyż nie ma podstaw do przypisywania pismom przez niego wnoszonym treści wprost w nich niewyrażonych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2005 r., II CZ 197/04 i powołane już z dnia 4 października 2006 r., I CZ 81/06, niepublikowane).

Skarżąca takiego wniosku w zażaleniu nie zawarła, a same tylko rozważania dotyczące nietrafności orzeczenia oddalającego wniosek o przywrócenie terminu nie mogą wywołać skutku określonego w art. 380 k.p.c.

Na marginesie można zauważyć, że ocena dowodów zgodnie z zasadą bezpośredniości należy w zasadzie do sądu prowadzącego postępowanie dowodowe. Sąd Najwyższy jest sądem „prawa” a nie „faktów”.

Z tych względów na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. Sąd Najwyższy w dalszej części zażalenie oddalił.